

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра загальної і соціальної психології та соціології

**Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Савицький С. В.**

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№13916102019

**ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни**

**ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ
Підготовки БАКАЛАВРА**

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

освітньо-професійної програми Психологія / Практична психологія

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «Юридична психологія» Підготовки бакалавра галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія освітньо-професійної програми Психологія/Практична психологія

27 серпня, 2019 р. – 15 с.

Розробники: Мудрик А.Б. кандидат психологічних наук,
доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології

Рецензент: Іванашко О.Є., кандидат психологічних наук,
доцент кафедри вікової та педагогічної психології

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної та соціальної психології та соціології

протокол №1 від 30 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри: доц. Лазорко О.В.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету психології та соціології

протокол №1 від 4 вересня 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету психології та соціології доц. Іванашко О.Є.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

©Мудрик А.Б., 2019

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни для студентів денної форми спеціальності 053 «Психологія» за освітньою програмою «Психологія», «Практична психологія» подана у таблиці 1, для студентів заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» за освітньою програмою «Психологія» подано у таблиці 2, для студентів заочної форми на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» спеціальності 053 «Психологія» за освітньою програмою «Психологія» подано у таблиці 3.

Таблиця 1.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки спеціальність 053 – Психологія Освітня програма «Психологія» «Практична психологія» Освітній ступінь бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання – III рік
		Семестр – 6-ий
		Лекції – 26 год.
		Практичні (семінарські) – 24 год.
		Лабораторні – 0 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Індивідуальні – 0 год.	
	Самостійна робота – 62 год.	
	Консультації – 8 год.	
		Форма контролю: залік

Таблиця 2.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна
Кількість		Рік навчання – IV рік
		Семестр – 7-ий

годин/кредитів <u>120/4</u>	спеціальність 053 – Психологія Освітня програма «Психологія»	Лекції – 10 год. Практичні (семінарські) –10 год. Лабораторні – 0 год. Індивідуальні – 0 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Освітній ступінь бакалавр	Самостійна робота –86 год. Консультації – 14 год. Форма контролю: залік

Таблиця 3.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна
		Рік навчання – II рік
		Семестр – 4-ий
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>	спеціальність 053 – Психологія Освітня програма «Психологія»	Лекції – 10 год. Практичні (семінарські) – 8 год. Лабораторні – 0 год. Індивідуальні – 0 год.
		Самостійна робота – 88 год. Консультації – 14 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Освітній ступінь бакалавр на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»	Форма контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Вивчення навчальної дисципліни зосереджене найбільш важливих проблемах юридичної психології, відрізняється певною новизною викладення складних питань та наданням рекомендацій щодо застосування психологічних знань у юридичній практиці.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальний курс «Юридична психологія» тісно пов'язаний з курсами «Судова психологія», «Методи психології», «Психодіагностика», «Пенітенціарна психологія», «Загальна психологія».

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Юридична психологія як наука.
2. Психологічні основи процесуальної діяльності. Психологія слідчої діяльності. Психологія судової діяльності.
3. Кримінальна психологія. Пенітенціарна психологія.

Метою викладання навчальної дисципліни –Юридична психологія є формування у студентів професійної самосвідомості щодо використання психологічних знань у системі правовідносин; наданні таких знань з психології в юридичній сфері, які можуть реально використовуватися ними при вирішенні професійних завдань; забезпечити формування в майбутніх фахівців психологічної та психолого-педагогічної культури, необхідної для вирішення професійних завдань.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни – Юридична психологія є засвоєння студентами психотехнологій, які використовуються в юридичній психології, та вміння їх використовувати на практиці.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- зміст і предмет юридичної психології як науки;
- наукові методи, які використовуються в юридичній психології;
- психологічні та соціально-психологічні закономірності правотворчої та правозастосовуючої діяльності;
- психологічний зміст діяльності юриста;
- ознаки злочинної поведінки;
- характерні особливості особистості злочинців та їх формування;
- закони існування злочинних угруповань;
- способи впливу й умови, що потрібні для забезпечення можливості пенітенціарної діяльності;
- професіограма та психограма працівника юридичної сфери;
- первинна та вторинна психодіагностика у сфері правозастосування;
- психопрофілактична та корекційна робота з правопорушниками.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальність 053 – Психологія Освітня програма «Психологія»/«Практична психологія» Освітній ступінь Бакалавр представлений у таблиці 4.

Таблиця 4.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Конс.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Юридична психологія як наука						
Тема 1. Юридична психологія в системі психологічних знань	13	2	2	-	1	8
Тема 2. Методи юридичної психології	13	2	2	-	1	8
Тема 3. Історія розвитку юридичної психології. Становлення юридичної психології як самостійної науки	13	2	2	-	1	8
Разом за змістовим модулем 1	39	6	6	-	3	24
Змістовий модуль 2. Психологічні основи процесуальної діяльності. Психологія слідчої діяльності. Психологія судової діяльності						
Тема 4. Психологічна характеристика процесуальної діяльності. Види слідчої (судової) діяльності	15	4	2	-	1	8
Тема 5. Психологія слідчої діяльності. Психологія учасників розслідування злочинів. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій. Судово-психологічна експертиза.	17	4	4	-	1	8
Тема 6. Психологія судової діяльності. Психологія судових дій.	17	4	4	-	1	8
Разом за змістовим модулем 2	49	12	10	-	3	24
Змістовий модуль 3. Кримінальна психологія. Пенітенціарна психологія						
Тема 7. Основи	16	4	4	-	1	7

кримінальної психології						
Тема 8. Основи пенітенціарної психології	16	4	4	-	1	7
Разом за змістовим модулем 3	32	8	8	-	2	14
Усього годин	120	26	24	-	8	62

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальність 053 – Психологія Освітня програма «Психологія» Освітній ступінь бакалавр представлений у таблиці 5.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Конс.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Юридична психологія як наука						
Тема 1. Юридична психологія в системі психологічних знань	14	2		-	2	10
Тема 2. Методи юридичної психології	14	2		-	2	10
Тема 3. Історія розвитку юридичної психології. Становлення юридичної психології як самостійної науки	14		2	-	2	10
Разом за змістовим модулем 1	42	4	2	-	6	30
Змістовий модуль 2. Психологічні основи процесуальної діяльності. Психологія слідчої діяльності. Психологія судової діяльності						
Тема 4. Психологічна характеристика процесуальної діяльності. Види слідчої (судової) діяльності	16	2	2		2	10
Тема 5. Психологія слідчої діяльності. Психологія учасників розслідування злочинів. Психологічні основи	16	2	2		2	10

проведення окремих слідчих дій. Судово-психологічна експертиза.						
Тема 6. Психологія судової діяльності. Психологія судових дій.	14		2		2	10
Разом за змістовим модулем 2	46	4	6		6	30
Змістовий модуль 3. Кримінальна психологія. Пенітенціарна психологія						
Тема 7. Основи кримінальної психології	16	2		-	1	13
Тема 8. Основи пенітенціарної психології	16		2	-	1	13
Разом за змістовим модулем 3	32	2	2	-	2	26
Усього годин	120	10	10	-	14	86

Таблиця 5

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальність 053 – Психологія Освітня програма «Психологія» Освітній ступінь бакалавр на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»представлений у таблиці 6.

Таблиця 6.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Конс.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Юридична психологія як наука						
Тема 1. Юридична психологія в системі психологічних знань	14	2		-	2	10
Тема 2. Методи юридичної психології	14	2		-	2	10
Тема 3. Історія розвитку юридичної психології. Становлення юридичної психології як самостійної науки	14		2	-	2	10

Разом за змістовим модулем 1	42	4	2	-	6	30
Змістовий модуль 2. Психологічні основи процесуальної діяльності. Психологія слідчої діяльності. Психологія судової діяльності						
Тема 4. Психологічна характеристика процесуальної діяльності. Види слідчої (судової) діяльності	16	2	2		2	10
Тема 5. Психологія слідчої діяльності. Психологія учасників розслідування злочинів. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій. Судово-психологічна експертиза.	16	2	2		2	10
Тема 6. Психологія судової діяльності. Психологія судових дій.	14				2	12
Разом за змістовим модулем 2	46	4	4		6	32
Змістовий модуль 3. Кримінальна психологія. Пенітенціарна психологія						
Тема 7. Основи кримінальної психології	16	2		-	1	13
Тема 8. Основи пенітенціарної психології	16		2	-	1	13
Разом за змістовим модулем 3	32	2	2	-	2	26
Усього годин	120	10	8	-	14	88

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Юридична психологія як наука

1. Предмет та завдання юридичної психології.
2. Зв'язок юридичної психології з іншими науками.
3. Історія розвитку юридичної психології.
4. Становлення юридичної психології як самостійної науки.
5. Сучасний стан юридичної психології як науки.

6. Перспективи розвитку юридичної психології.
7. Система методів юридичної психології.
8. Загальна характеристика методології юридичної психології.
9. Конкретні методи психолого-юридичних досліджень.
10. Соціально-психологічні методи виправлення правопорушника.

Змістовий модуль 2. Психологічні основи процесуальної діяльності. Психологія слідчої діяльності. Психологія судової діяльності

1. Поведінка людини в конфліктних емоційних ситуаціях.
2. Психологічні стани особистості у процесі вчинення злочину.
3. Особистісна мотивація злочинних дій.
4. Особливості групової мотивації злочинних дій.
5. Поняття професіограми. Структура професіограми. Характеристика професіограми судді, прокурора, адвоката.
6. Психологічна характеристика процесуальної діяльності: особливі умови процесуальної діяльності як професії.
7. Професійні якості і психологія осіб, які здійснюють провадження у справі.
8. Професіограма працівника юридичної сфери.
9. Види слідчої (судової) діяльності: пізнавальна діяльність, конструктивна діяльність, комунікативна діяльність, посвідчувальна діяльність.
10. Поняття і компетенція судово-психологічної експертизи.
11. Призначення судово-психологічної експертизи та організація її провадження
12. Психологічні особливості судового процесу
13. Психологія прийняття рішення судом
14. Психологія особи підсудного.
15. Психологічні основи судового допиту. Перехресний допит.
16. Психологічні основи судового огляду

Змістовий модуль 3. Кримінальна психологія. Пенітенціарна психологія

Змістовий модуль 2. Психологічні основи процесуальної діяльності. Психологія слідчої діяльності. Психологія судової діяльності

1. Психологічна структура злочину. Психологічні наслідки злочину.
2. Психологічні стани особистості у процесі вчинення злочину.
3. Психологія особи злочинця. Класифікація злочинних типів. Психологія окремих категорій злочинців.

4. Психологія особистості терориста.
5. Сутність пенітенціарної психології.
6. Методи впливу на особу засудженого в установах виконання покарань
7. Колективи засуджених та їх психологічна характеристика.
8. Роль колективу у виправленні засуджених у позбавленні волі.
9. Вплив соціальної ізоляції на особу.
10. Психологія тюремного побуту .
11. Психологічні основи ресоціалізації засуджених.
12. Соціально-психологічна характеристика рецидивістів.
13. Особистість неповнолітнього злочинця.
14. Соціально-психологічні чинники злочинної поведінки неповнолітніх.
15. Правова свідомість неповнолітнього правопорушника.
16. Виховна робота з умовно засудженими неповнолітніми.

6. **ФОРМА ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)**

Виконання ІНДЗ під час вивчення навчальної дисципліни не передбачається.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення не передбачає виконання ІНДЗ.

Поточний контроль (маx = 40 балів)								Модульний контроль (маx = 60 балів)			Загальна кількість балів
Модуль 1								Модуль 2			
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		МКР1	МКР2	МКР3	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
5	5	5	5	5	5	5	5	20	20	20	100

Шкала оцінювання

Таблиця 6.

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Юридична психологія. Програма курсу / А.В. Мітлош – Луцьк: ВМА «Терен», 2018. – 12 с.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бараненко Б. І. Психологія оперативно-розшукової діяльності : навчальний посібник / Б. І. Бараненко. – К. : ЦУЛ, 2007. – 272 с.
2. Бедь В. В. Юридична психологія : навчальний посібник / В. В. Бедь. – Львів : Новий Світ – 2000, 2004. – 376 с.
3. Бедь В. В.. Юридична психологія: Навч. посіб. - 2-ге вид., доп. і переробл. - К.: МАУП, 2003. - 436 с.
4. Бочелюк В. Й. Юридична психологія. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 336 с.
5. Васильев В. Л. Юридическая психология: Учебник для вузов. — 5-е изд., перераб. и доп. — С. Пб.: Питер, 2003. — 656 с.
6. Еникеев М. И. Основы общей и юридической психологии : учебник для вузов / М. И. Еникеев. – М. : Юристъ, 1996. – 631 с.
7. Зелинский А. Ф. Криминальная психология / А. Ф. Зелинский. – К. : Юринком Интер, 1999. – 240 с.
8. Іванов В. М. Юридична конфліктологія : навчальний посібник / В. М. Іванов. – К. : МАУП, 2004. – 224 с.
9. Коновалов В. Е. Правовая психология : учебное пособие для юристов / В. Е. Коновалов. – Харьков : Основа, 1990–1991. – 198 с.
10. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія: Підручник. — 2-ге вид., переробл.і доп. — Х.: Право, 2008. — 240 с.
11. Костицкий М. В. Введение в юридическую психологию: методологические и теоретические проблемы / М. В. Костицкий. – К. : Вища школа, 1990. – 259 с.

12. Личность преступника как объект психологического исследования / под ред. А. Р. Ратинова. – М. : Изд-во юр. лит., 1979. – 137 с.
13. Прикладная юридическая психология : учеб. пособие для вузов / под ред. А. М. Столяренко. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 639 с.
14. Сабуров А. С. Юридична психологія : навчальний посібник / А. С. Сабуров. – К. : ТП Прес, 2003. – 208 с.
15. Юридическая психология / сост. и общ. редакция Т. Н. Курбатовой. – СПб. : Питер, 2001. – 480 с.

10. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Юридична психологія як наука.
2. Предмет та завдання юридичної психології.
3. Система юридичної психології.
4. Зв'язок юридичної психології з іншими науками.
5. Загальна характеристика методів юридичної психології.
6. Пізнавальна функція методів юридичної психології
7. Система методів юридичної психології
8. Використання методу тестування в юридичній практиці.
9. Конкретні методи психолого-юридичних досліджень.
10. Соціально-психологічні методи виправлення правопорушника.
11. Методи юридичної психології (спостереження, експеримент, тестування, опитування, біографічний метод).
12. Передумови застосування психологічних знань у судочинстві.
13. Історія розвитку і становлення юридичної психології.
14. Сучасний стан юридичної психології як науки.
15. Перспективи розвитку юридичної психології.
16. Особливі умови процесуальної діяльності як професії.
17. Професійні якості і психологія осіб, які здійснюють провадження у справі.
18. Поняття професіограми. Структура професіограми. Характеристика професіограми судді, прокурора, адвоката.
19. Професійні якості і психологія осіб, які здійснюють провадження у справі.
20. Професіограма працівника юридичної сфери.
21. Психологічні основи доказування
22. Психологія планування та організації процесуальної діяльності
23. Загальна характеристика видів слідчої (судової) діяльності
24. Пізнавальна діяльність
25. Конструктивна діяльність
26. Комунікативна діяльність
27. Посвідчувальна діяльність
28. Загальна характеристика психологія слідчої діяльності
29. Психологія учасників розслідування злочинів

30. Психологічні особливості особи слідчого
31. Психологія обвинуваченого. Поняття захисної домінанти
32. Психологія потерпілого і свідка. Провокуюча поведінка, види віктимності
33. Психологічні основи проведення окремих слідчих
34. Психологія огляду місця події
35. Психологія допиту
36. Психологія очної ставки
37. Психологія пред'явлення для впізнання
38. Психологія відтворення обстановки та обставин події
39. Психологія обшуку
40. Поняття і компетенція судово-психологічної експертизи
41. Методи судово-психологічної експертизи
42. Призначення судово-психологічної експертизи та організація її провадження
43. Загальна характеристика психології судової діяльності
44. Психологічні основи судової діяльності
45. Психологія судді
46. Психологічні особливості судового процесу
47. Психологія прийняття рішення судом
48. Психологія особи підсудного
49. Психологія судових дій
50. Психологічні основи судового допиту. Перехресний допит
51. Психологічні основи очної ставки у суді
52. Психологічні основи судового огляду
53. Кримінальна психологія: загальна характеристика.
54. Психологія злочинної діяльності
55. Психологічна структура злочину
56. Психологічні наслідки злочину
57. Психологія особи злочинця
58. Психологічні стани особистості у процесі вчинення злочину.
59. Поняття особи злочинця
60. Класифікація злочинних типів
61. Психологія окремих категорій злочинців
62. Психологія особистості терориста.
63. Основи пенітенціарної психології
64. Сутність пенітенціарної психології.
65. Методи впливу на особу засудженого в установах виконання покарань
66. Колективи засуджених та їх психологічна характеристика.
67. Роль колективу у виправленні засуджених у позбавленні волі.
68. Вплив соціальної ізоляції на особу.
69. Психологія тюремного побуту .
70. Психологічні основи ресоціалізації засуджених.
71. Соціально-психологічна характеристика рецидивістів.
72. Особистість неповнолітнього злочинця.

73. Соціально-психологічні чинники злочинної поведінки неповнолітніх.
74. Правова свідомість неповнолітнього правопорушника.
75. Виховна робота з умовно засудженими неповнолітніми.